

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL (070) 62451717911

postbus 20011 2500 EA.

Aan
de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van
28 april 1982,
B82/1108

Ons kenmerk
3514

's-Gravenhage, 4 mei 1982

Onderwerp
Onregelmatigheden bij
verkiezingen agglomeratie-
raad Eindhoven

Naar aanleiding van Uw bovenvermelde brief, waarin U de Kiesraad verzoekt naar aanleiding van een brief van het dagelijks bestuur van de agglomeratie Eindhoven van 16 april 1982, nr. 82.1315, van advies te dienen inzake de vraag hoe gehandeld dient te worden met stembiljetten, bestemd voor de verkiezing van de raad van de agglomeratie Eindhoven, die abusievelijk zijn gedeponereerd in een stembus voor de provinciale statenverkiezing, bericht de Kiesraad U het volgende.

Deze kwestie is in het verleden reeds aan de orde gekomen in verband met de combinatie van de verkiezing van de Rijnmondraad met die van de gemeenteraden.

In zijn advies van 22 januari 1970, nr. 2356, betreffende de vaststelling van een algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 6, negende lid, van de Wet openbaar lichaam Rijnmond, heeft de Kiesraad aandacht geschonken aan de vraag, of ten aanzien van de beoordeling door het stembureau van in een verkeerde stembus gestoken stembiljetten voorschriften moesten worden gegeven. De Kiesraad beantwoordde die vraag toen ontkennend op grond van de volgende overwegingen:

"Onder de tevoren omschreven omstandigheden zal het praktisch niet voorkomen dat een stembiljet in de verkeerde bus terecht komt. Mocht dit onverhoopt wél het geval zijn, dan dient in overeenstemming met het bepaalde in artikel L 7 der Kieswet een zodanig stembiljet als van onwaarde te worden aangemerkt. Door het alsnog voegen van zo'n stembiljet bij die, welke in een andere bus zijn gedeponereerd, zou de vaststelling van de uitslag der beide stemmingen aanzienlijk

worden gecompliceerd en vertraagd, hetgeen onder de toch al moeilijke omstandigheden, waaronder deze gecombineerde verkiezingen worden gehouden, moet worden vermeden."

De Kiesraad ging er daarbij van uit, dat op de stembussen op duidelijke wijze zou worden aangegeven voor welke verkiezing zij gebezigd werden, dat de stembussen voor de Rijnmondraadsverkiezing in een afwijkende kleur (overeenkomend met de kleur van de stembiljetten voor die verkiezingen) zouden worden uitgevoerd en dat het derde lid van het stembureau er mede op zou toezien dat de stembiljetten niet in de verkeerde stembus zouden worden gestoken.

Naar aanleiding van de brief van de agglomeratie Eindhoven heeft de Kiesraad zich opnieuw over deze kwestie beraden. De Raad is bij nadere overweging van oordeel, dat zijn standpunt, zoals neergelegd in het advies van 22 januari 1970, niet onverkort kan worden gehandhaafd, doch nader dient te worden genuanceerd. Ten aanzien van de verkiezingen van de Rijnmondraad en de agglomeratieraad Eindhoven, die gecombineerd worden met de verkiezingen van de gemeenteraden onderscheidenlijk van provinciale staten, is noch bij de wet noch bij algemene maatregel van bestuur bepaald, dat in één stemlokaal twee stembussen moeten zijn geplaatst. Derhalve kan ook met één stembus worden volstaan. Ook de algemene maatregelen van bestuur, die van de Kieswet afwijkende bepalingen bevatten voor de verkiezingen van de Rijnmondraad en de raad van de agglomeratie Eindhoven (Koninklijk besluit van 6 maart 1977, Stb. 92, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 23 november 1977, Stb. 724, respectievelijk Koninklijk besluit van 21 januari 1982, Stb. 21) bevatten niet zodanige voorschriften. Indien bij die gecombineerde verkiezingen in ieder stemlokaal twee stembussen - voor elke verkiezing één - zijn geplaatst, moet dit dan ook worden beschouwd als een voorziening die slechts ten doel heeft de werkzaamheden van het stembureau bij het tellen van de stemmen te vergemakkelijken. Het feit dat een stembiljet in de "verkeerde" bus is gestoken, dient in dat geval, naar het oordeel van de Kiesraad, niet te leiden tot van-onwaarde-verklaring van dat stembiljet. Immers niet kan worden gesteld dat het een stembiljet is, dat volgens de wettelijke voorschriften niet mag worden gebruikt (artikel L 7, eerste lid, van de Kieswet), nu die wettelijke voorschriften niets bepalen over het bezigen van twee stembussen. Zou er slechts één stembus zijn gebruikt, - waartoe de wettelijke voorschriften ook de mogelijkheid bieden - dan zou dit zich niet hebben kunnen voordoen.

De Kiesraad wijst - wellicht ten overvloede - nog op artikel U 9 van de Kieswet. De vraag of er reden is tot nieuwe vaststelling van de uitslag over te gaan moet door de agglomeratieraad onder ogen worden gezien.

Naar het oordeel van de Kiesraad zal aan de hand van de ervaringen bij de verkiezing van de agglomeratieraad van 24 maart j.l. en de verkiezing van de Rijnmondraad van 2 juni a.s. moeten worden bezien of het noodzakelijk is alsnog wettelijke voorschriften vast te stellen met betrekking tot het al dan niet gebruiken van twee stembussen bij die verkiezingen en de gevolgen daarvan voor de beoordeling van de geldigheid van de stembiljetten.

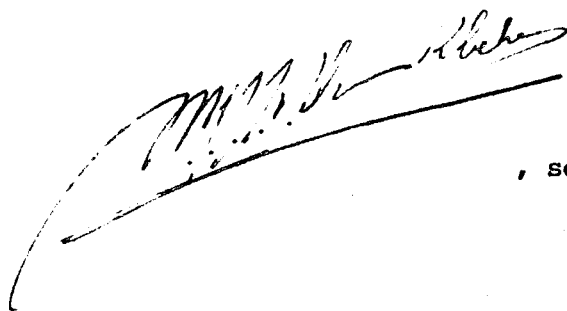
De Kiesraad geeft U in overweging de raad van de agglomeratie Eindhoven van zijn standpunt in kennis te stellen. Hij geeft U voorts in overweging afschriften van deze brief te zenden aan de centrale

stembureaus voor de verkiezingen van Provinciale Staten van Noord-Brabant, van de raad van de agglomeratie Eindhoven, van de Rijnmondraad en van de verkiezingen van de raden der gemeenten in het Rijnmondgebied, alsmede aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en de Rijnmondraad.

De Kiesraad,

, voorzitter (plv.)

, secretaris.